

Maja Kalafatić

*studentkinja doktorskih studija, Fakultet za medije i komunikacije, Beograd
maja.kalafatic@gmail.com*

Na pragu potencijalnosti

Jedna od mojih omiljenih definicija ili shvatanja tranzicionog prostora je ona koju u jednom intervjuu izriče Bill Viola: „Tranzicioni prostor je prostor između svih fizičkih objekata i u tom prostoru mi zaista i postojimo. Mi ne postojimo u fizičkim objektima; mi ih gledamo, vidimo šta su, ali mi u stvarnosti zaista postojimo između svih praznih mesta.“ Tranzicioni prostor je nivo ili tačka u kojoj nešto može da se desi

ili se manifestuje kao istina. Prelazni ili potencijalni prostor je mesto gde imaginacija dobije prostor da postane vidna, tu se iskustvo spaja sa spoljašnjom realnošću.

Rad *Na pragu potencijalnosti* bavi se samom potencialnošću izvođenja, bez podsticanja ili bez jasnog cilja ili isticanja. Znači, istražuje trenutke koji su u prelaznom prostoru ili između dve akcije ili događaja, kako na fizičkom, telesnom nivou ili grubim fizičkim telom tako i više suptilno u vidu prezence/prisustva i modusa/načina izvođenja. Moj rad se zasniva na suptilnoj ravni percepcije samog događaja; percepcije njegovog početka ili početaka i njegovog kraja.

Bavim se tranzicionim prostorom na više nivoa. Kao prvo, tranzicioni prostor zauzima čisto arhitektonsko značenje u vidu korišćenja prostora kao takvog, do stvaranja prostora bez osnovne namere da izgradiš prostor. Tranzicioni prostor ocrtava se i u samom načinu izvođenja, u postavci tela i lica, u nameri i ekspresiji ili neutralnosti lica; postavlja se takodje u načinu pokreta i tretiranju pokreta.

Veliki deo istraživanja je u samom pokretu i shvatanju takozvanog temeljnog pokreta i svakodnevnog pokreta i u načinu izvođenja pokreta koji je većinom bez ikakvog fokusa ili bolje rečeno isticanja. Više se radi o svakodnevnoj radnji koja zbog konteksta u koji je stavljena postaje izvođenje.

Sam rad je deo dvogodišnjeg istraživanja koji se sastoji iz dva dela; prvi deo pod nazivom *Betwixt* i drugi deo *On the threshold of potentiality*. U procesu istraživanja oba rada shvatila sam da je nabitniji način na koji se tretira vreme. U prvom delu istraživanje se najviše odnosilo na telo kao arhitektonski objekat. U procesu stvaranja predstave *Betwixt*, koleginica Maria de Dueñas López i ja nismo želele da radimo stvari polako, međutim, naš specifičan fizički jezik tražio je mnogo vremena, tišine, prostora, slušanja i posmatranja. Proces je bio veoma spor. Primitile smo da je bilo potrebno mnogo tišine i mesta da se prostor sagleda. Dva termina su se isticala i bila su glavni fokus – čekanje i pauziranje. Razgovarale smo o razlici između pauziranja i čekanja. Posmatrajući se, primitile smo mnogo pauziranja. Shvatile smo da je uzimanje pauza imalo svoj smisao. To je bila neka vrsta vremenskog balona unutar vremena. Sa druge strane, čekanje se može dogoditi u bilo kom trenutku, pogotovo kada si nekoncentrisan i u takvim slučajevima čekanje je pridobilo negativnu konotaciju. Pauziranje je kretanje, dok čekanje može uključivati mnogo kretanja, ali je to kretanje bez svrhe. John Cage je govorio da je tišina nešto što je dostupno svakom licu u bilo kom trenutku, to se ne može sprečiti; trenutak te duboke tišine pojavljuje se za nas spontano iz raznih razloga.

Odsustvo ekspresije još je više pontenciralo *human condition*. Iskusile smo ekstremnu telesnost/fizičku aktivnost u prividnom mirovanju.

U čulnom duetu „Betwixt“, autorke Maja Kalafatić i Maria de Dueñas López istražuju gde se stanje/uslov jedne osobe završi i gde počinje novi. U formi dialoga, one razvijaju konekcije i dualnost koja stvara totalnost. Presekom pojedinačnih pokreta dva tela, nastaje mesto za nanošenje slojeva gde se prepliću značenje i percepcija. Duet je suptilno istraživanje unutar telesnog/fizičkog aspekta koji se pojavljuje u okviru tranzicionog, privremenog prostora koji se konstantno menja. Pitanje ponovnog pokretanja i dekonstrukcije odnosi se na potencijalnost prostora kao prazninu koja je ispunjena sa našom imaginacijom/maštom – mesto gde se lična iskustva mešaju sa unutrašnjom i spoljnom realnošću – u društvu koje nas stavlja na čekanje. Andreja Kopač

U drugom delu istraživanje se mnogo više svelo na doživljavanje početka izvođenja, na definisanje izvođenja, na živo i sajber izvođenje.

Posmatrala sam ljude koji čekaju na izvođenje, a i sami izvode jer ih posmatram.

Jedan deo performansa *Na pragu potencijalnosti* se odnosio doslovice na fizički objekat koji je bio postavljen kao zid ili prepreka ili čak kao samostalno umetničko delo. Moj zid od kutija je predstavljao, na neki način, objekat koji se mogao i morao modifikovati da bi se prešao. Sam naslov tog 'rada' bio je *By adding or removing a piece you create new reality (Dodavanjem ili oduzimanjem delova stvarate novu realnost)*. Želela sam da stvorim fizičku granicu kao neki prelazni prostor, a samim tim, da pozovem publiku da iskusi suočavanja sa tim prostorom, da ih podstaknem da stvore fizički odnos prema zidu, da bi mogli ukloniti delove kako bi se 'prešla granica'. Ovim postupkom sam istovremeno proglasila zid kutija umetničkim delom. Primitila sam da mu se ljudi približavaju veoma pažljivo, ne želeći da ga unište niti dodirnu.

U nastavku performansa, projekcijom videa na zidu i audio zapisa teksta na telefonu, stvorila sam dvostruki svet slike i teksta. Mobilni telefon je preuzeo ulogu onoga koji izvodi jer je bio prag između publike i mene. Igrala sam se sa tekstem, tako što sam zaustavljala audio zapis, pa publika nije mogla da čuje sve ili je čula neke stvari u više navrata. Isto tako, tekst je davao nasumična značenja trenutnom dešavanju na video zapisu.

